

Årsrapport 2023

30 år med det svarta guldet

Svensk
Däckåtervinning

Förord

Vi arbetar med balans. Sedan 1994.
Och nu firar vi 30 år som företag!

Balans är ett annat sätt att uttrycka att vi jobbar med att få samhällets resursbehov att rimma med planetens förnybara förmåga. Målet är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillvaro där människor kan sörja för sina behov utan att det sker på bekostnad av vare sig övriga varelser, växter eller framtida generationer. En nyckel i detta arbete är att använda de resurser vi redan har, under en längre period. Gärna genom så liten modifiering som möjligt, men framförallt inom områden där ett jungfruligt uttag skulle ha medfört stora konsekvenser; insatser i form av råvaror, energi och arbete, investeringar, produktutveckling, osv. Bakom varje däckmodell döljer sig ett enormt arbete för att nå de höga krav som såväl samhället i stort som enskilda ställer på produkten. Det handlar om våtgrepp, torrgrepp, slitagetålighet, elasticitet, temperatur-okänslighet inom olika intervall, ytkemisk bindningsförmåga, elektrisk och termisk isoleringsförmåga, UV-tålighet, lågt rullmotstånd, hållfasthet osv. Dessa egenskaper efterfrågas även i andra sammanhang; man vill kunna falla mjukt på en lekplats även på vintern, lagra energi i en husgrund, 3D-printa ett dragkuleskydd eller vad det nu kan vara. Endast fantasin och hårt arbete sätter gränserna för vad däckets kan fortsätta leva sitt liv som. Och inte nog med det, genom

kemiska processer såsom pyrolys eller devulkanisering och genom det höga energivärdet kan både nya råmaterial och icke-fossil energi skapas.

Vid starten 1994 var det praktiska fokuset att se till att däck inte lämnades vind för våg på fel ställe även om ambitionen var hög från början att kliva uppåt i avfallshierarkin. I takt med att insamlingen har utvecklats och att kunskapen om återvinningsprocesser och marknader har ökat har också möjligheterna att skapa nytt värde börjat realiseras. År 2023 togs steget mot en egen koordinering av verksamheten, från insamling till marknadsföring och försäljning av återvunnen råvara. Med det lades grunden för de nästa 30 åren i Svensk Däckåtervinnings historia. En grund som ska möjliggöra ökad nytta, positivare avtryck på miljön samt ett högre ekonomiskt utbyte. Vår ambition är nu som tidigare att vara ett föredöme i att skapa såväl modeller och strategier som konkret handling för att understödja ett hållbarare samhälle.

Välkommen till Svensk Däckåtervinning 30 år!
Fredrik Ardefors, vd

Innehåll

Sid 2 Förord

Sid 4 Vad är Producentansvar?

Sid 6 Förändring fram till 2023

Sid 8 Projekt 2.0

Sid 11 Svensk Däckåtervinning i ny form

Sid 20 Spåkulan framåt

Sid 22 Svensk Däckåtervinning 2030

Sid 24 Återvinningsfakta

Sid 26 Viktiga händelser 2023

Sid 27 Kontakt

Vad är Producentansvar?

Producentansvaret kommer från idén om Polluter Pays Principle (PPP). Sverige tog en aktiv roll under Riokonferensen 1992 och introducerade tanken om nationellt producentansvar året efter. Den som förenar, i vid bemärkelse, ska också ansvara för att bekosta omhändertagande av den inverkan som man åsamkat naturen och samhället. Under riksdagsåret 1992/93 aviserade regeringen med miljöminister Olof Johansson skapandet av en kretsloppsdelegation för att skynda på utvecklingen mot ett hållbarare samhälle.

"För att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling fordras en effektivare resurshushållning, bl.a. genom en övergång till cyklisk materialhantering. Kretsloppssamhället syftar till ökad resurssnålhet, minskad miljöbelastning och bevarande av den biologiska mångfalden."

I maj 1993 lades ett specifikt förslag om att däck skulle ingå bland de produkter som skulle omfattas av ett producentansvar och 1994 kom förordningen om producentansvar på däck (1994:1236) som en av de allra första i världen.

Inför den nya lagstiftningen samlades representanterna för nuvarande däckbranschorganisationerna DFTF (Däck-, Fälg- och Tillbehörleverantörernas Förening) samt DRF (Däckspecialisternas Riksförbund) för att se hur man skulle möta de nya statliga kraven. Lösningen blev det kollektiva system som Svensk Däckåtervinning manifesterar; en organisation som ansvarar för insamling, process, marknadssättning och rapportering i enlighet med kraven i förordningen. En organisation som även bedriver utveckling och forskning för att öka nyttan och minska miljöbelastningen för en kontrollerad ekonomi. I början upphandlades tjänsten som en helhet, mot ett tonpris. Kostnaderna täcks av återvinningsavgifter som samtliga producenter, i praktiken numera importörer, av däck är skyldiga att betala.

Alltsedan starten med insamling i januari 1995 har konsumenter därmed kostnadsfritt fått lämna ifrån sig däck till systemet, helt i enlighet med intentionerna. I början fick verkstäder, företag och privatpersoner lämna däck på depåer men snart ersattes systemet av kostnadsfri hämtning på verkstäder, återvinningscentraler mm. De enda däck som idag inte omfattas av producentansvaret på däck är de originalmonterade däcken på fordon under 3,5 ton (i princip personbilar och små skåp- och flakbilar) som istället ska hanteras under producentansvaret på bil (ELV-direktivet).

Producentansvaret på el- och elektronik (WEEE), förpackningar respektive på bilar (ELV) är EU-övergripande medan det är nationella producentansvar på däck. För närvarande har ca 20 länder i EU infört ett sådant. I Norge och Finland infördes producentansvar för däck i samma veva som för Sverige medan Danmark har valt ett statligt system. Tyskland har valt att inte ha ett producentansvar utan att förlita sig på att "marknaden" ska lösa frågan om hantering av uttjänta däck.

Producentansvarets grundtanke är att produkter ska belastas med kostnaden för återvinning redan när de sätts på marknaden och att återvinningsvänligare produkter därmed behöver mindre påslag och således vinner konkurrenskraft. I praktiken är dock generiska produkter så lika att det är svårt att differentiera olika fabrikat. Idag har

Sverige infört flera producentansvar, t ex på ballonger. Det är värt att notera att det är producenterna som ska bekosta producentansvaret men de tar ofta, synligt, ut kostnaden på nästa led och i slutänden bidrar konsumenterna till att systemet fungerar.

Svensk Däckåtervinning är en icke-vinstutdelande organisation genom registreringen som ett "SVB-bolag", dvs med Särskild Vinstutdelningsbegränsning. Samtliga medel som inkommer till verksamheten ska därmed användas till ändamålet att samla in, processa och marknadssätta däck samt därmed förenlig verksamhet. Genom åren har en fondering varit möjlig med målet att säkerställa möjligheten att hantera samtliga däck på marknaden som faller under organisationens ansvar.

I januari 2024 uppdaterades förordningen om producentansvar för däck (2023:133). I samband med det godkändes Svensk Däckåtervinning av Naturvårdsverket som fortsatt producentansvarsorganisation (PRO), under den nya förordningen om producentansvar för däck. Den nya förordningen ställer högre krav på producentansvar, vilket stämmer överens med Svensk Däckåtervinnings nya organisation som trädde i kraft den 1 januari 2023, med ambitioner och satsningar för ökad materialåtervinning.

Mål för Svensk Däckåtervinning

- **Börja sänka återvinningsavgifterna utifrån nuvarande förutsättningar**
- **Bidra positivt till att minska miljöbelastning och avtryck för hela däckets värdekedja**
- **Ses som ledande kraft och kompetens inom internationell däckåtervinning och nationell cirkulär ekonom generellt**

Förändring fram till 2023

1994

Sverige införde år 1994 en förordning om producentansvar för däck. Förordningen innebär att tillverkare och importörer som sätter däck på den svenska marknaden har ansvar att se till att de tas omhand och återvinns när de är uttjänta. Däckbranschens aktörer mötte de nya kraven genom att bilda Svensk Däckåtervinning.

1995

I januari 1995 utför Svensk Däckåtervinning sin första insamling av uttjänta däck. Ragn-Sells var då Svensk Däckåtervinnings huvudentreprenör med ansvar för den operativa hanteringen.

2001

Svensk Däckåtervinning är med och finansierar en doktorand, Tommy Edeskär, inom området användning av återvunnet däckmaterial i infrastruktur tillämpningar.

2004

Insamlingsstationerna stänger. Hämtning sker direkt på verkstäder och återvinningscentraler.

2007

Tommy Edeskär promoveras till Doktor på Luleå Tekniska Universitet.

Miljööverdomstolen i Västra Götaland fastslår att däckklipp inte utgör en miljöfara vid användning som dräneringslager. *"Användning av gummiklipp från kasserade bildäck i dräneringsskikt i deponitäckning har ansetts vara ett återvinningsförfarande då materialet ersätter naturliga material med bibehållen funktion och utan ökade störningar för människors hälsa eller miljön."*

2014

Lars Åman, som varit med och startat organisationen efterträds av Svensk Däckåtervinnings nuvarande VD, Fredrik Ardefors.

2010

Svensk Däckåtervinning har samlat in **1 miljon ton** uttjänta däck sedan starten 1995.

2020

Däckbranschen lanserade version 1 av vitboken "Vägen mot hållbarhet inom Däckbranschen Sverige". Vitboken beskriver ingående Däckbranschens systematiska arbete när det gäller hållbarhet under däckmaterialets livscykel och längre än så, med fokus på att lösa dagens mest grundläggande hållbarhetsutmaningar. Boken har ett brett perspektiv, från den biologiska mångfalden till en hållbar användning av jordens resurser. Bland annat beskrivs modeller för ökad materialåteranvändning och minskade resursuttag.

2019

Svensk Däckåtervinnings styrelse initierar en analys över framtidens återvinningsalternativ, nationellt som internationellt. Analysen lade grunden för "Projekt 2.0" som innebar att Svensk Däckåtervinning sa upp kontraktet med den traditionellt upphandlade helhetsentreprenören och tog en ny väg som producentansvarsorganisation i egen regi.

2019 lanserades, tillsammans med Finland, Norge och Nederländerna, världens första hållbarhetsmärkning CERUB (Circular Economy Rubber). Ett spårbarhetssystem och en kvalitetstämpling för en ansvarsfull återvinningsprocess specifikt för återvunnet däckgummi. Hållbarhetsmärkningen är unik i återvinningsvärlden och är ett verktyg i arbetet att höja värdet av materialet och materialåtervinningen.

2021

Svensk Däckåtervinning har samlat in **2 miljoner ton** uttjänta däck sedan starten 1995. .

2023

Den 1 januari 2023 implementeras "Projekt 2.0". Svensk Däckåtervinning övergår i en ny verksamhetsmodell och ansvarar i egen regi för landets insamlings-, och återvinningsystem av uttjänta däck. Ambitionen är att öka materialåtervinningen och värdet av den återvunna däckråvaran.

Projekt 2.0

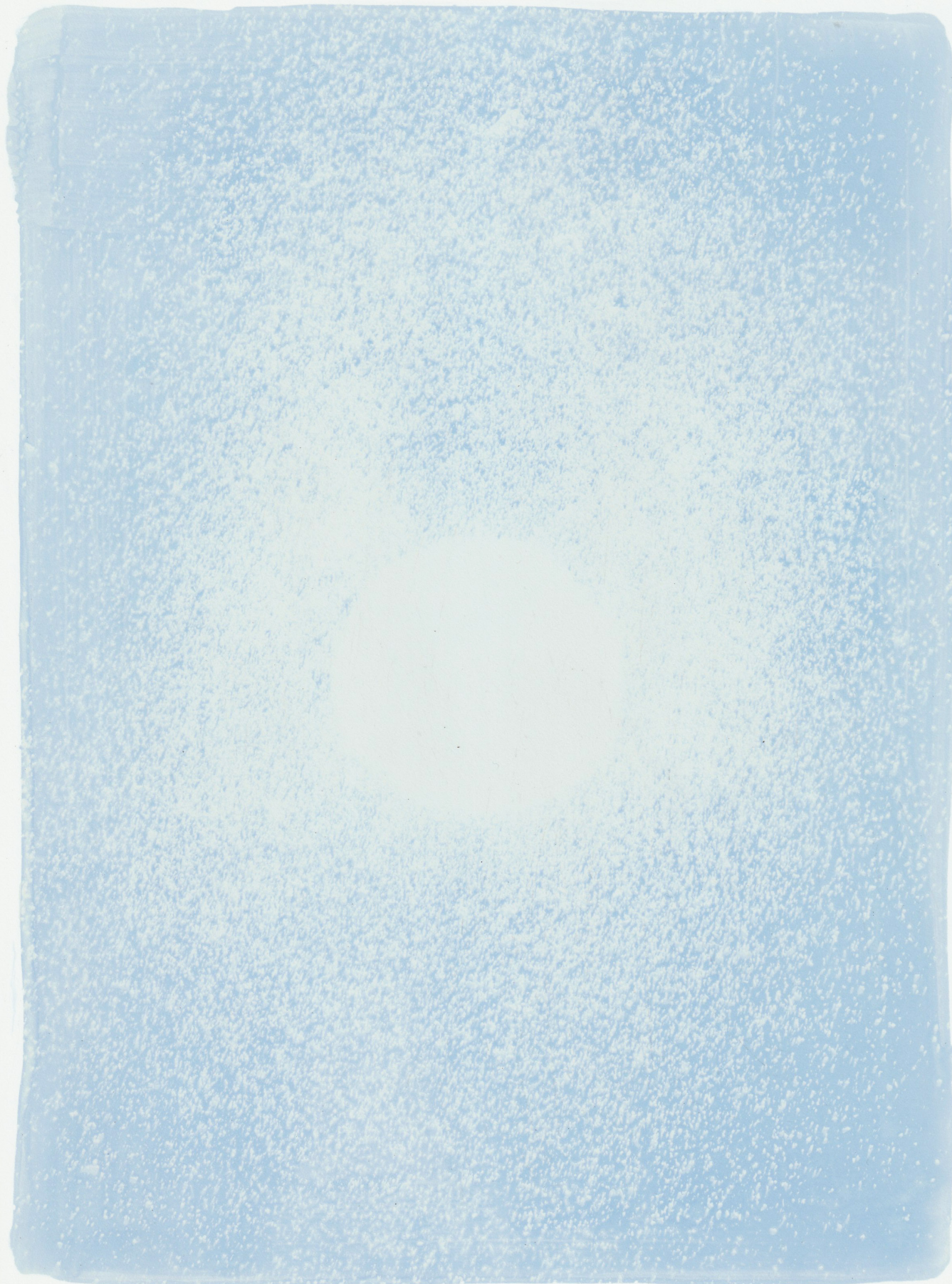
Svensk Däckåtervinning genomförde 2019 en omvärldsanalys av framtidens däckåtervinningsalternativ. Flera parametrar hade börjat peka åt fel håll där bland annat materialåtervinningen minskade när den borde öka. Tanken föddes på en helt ny typ av system där egen rådighet och samarbeten regionalt identifierats som framgångsparametrar. "Projekt 2.0" innebär att dagens däckåtervinningssystem under producentansvaret i Sverige tog en ny väg, där Svensk Däckåtervinning i en ny verksamhetsform ansvarar, tillsammans med regionala underleverantörer, för Sveriges insamlings- och återvinningssystem av uttjänta däck. Den 1 januari 2023 implementerades den nya verksamheten. Ett nytt koncept för att möjliggöra en ny typ av hållbart värdeskapande.

Som en del av det operativa ansvaret innebär det att Svensk Däckåtervinning har avsättningsansvar för den återvunna däckråvaran. Nya återvinningsanläggningar runt om i Sverige har etablerats med den största

anläggningen placerad vid Tekniska verken i Linköping. Infrastrukturen kring däckupphämtning har uppdaterats, både i form av nya transportupphandlingar och kring logistik. Däckverkstäder, återvinningscentraler eller andra däckhandlare beställer däckhämtning via mobil eller dator med hjälp av den skräddarsydda appen.

Det nya konceptet skapar många nya möjligheter för industrin, inte minst att verkligen visa att det är en seriös, kreativ och innovativ bransch med ett material som kan bidra med en betydande hävstång för ett hållbart samhälle. Ett däck är nämligen inte bara ett däck, utan olika sorters däck och olika delar av däcket har olika materialegenskaper. Antalet alternativ för användningsområden där materialet kan användas är därmed oväntat många, och hållbara.

Bildkonst: Agnes Widbom, Konstnär

Bilden tolkar däckåtervinning genom att föra samman cykliska rörelser som andetag, solen och återvunnet däckgummi. Processen tar hänsyn till det tidsmässiga sambandet mellan uppfinnandet av däck och fotogrammet, också kallat solprint, ett slags fotografi utan kamerahus där en bild uppstår när ljudkänslig vätska mörknar i en blå ton där pappret kommer i kontakt med solljus. Med andetag som blåser ut gummigranulatet i olika kompositioner över den ljuskänsliga vätskan omvandlas skuggan av granulatpulvret till ljuspunkter. När bilden exponeras under solens olika ställningar på himlen fångas en variation av skuggor och toner. Med skiftande blå nyanser och ljuspunkter i olika kompositioner som påminner om något atmosfäriskt och aktiverat, vill bilderna skapa en positiv bild av däckåtervinningsprocessen. Tolkningen av återvinningsprocessen vill genom bilderna anknyta den återvunna däckråvaran till frågor om varför vi återvinner material. För en renare, därav blåare, atmosfär för djupare andetag.

Svensk Däckåtervinning i ny form

Uttjänta däck har länge setts som ett avfall som endast behöver tas om hand på ett korrekt sätt. Samtidigt lider vår värld av ett extremt överuttag av jungfruliga resurser och material som kan tillföra ny nytta lämnas utan vidare tillämpningar där de surt förvärvade materialegenskaperna inte alls kommer till sin rätt. Vi behöver ändra perspektiv från problem till lösning, från belastning till tillgång, från tråkigt till attraktivt och skapa förutsättningar för att få ut det värde som fortfarande finns i materialet. Det förbättrar både för miljön och ekonomin. Och det är ett inspirerande, utvecklande och givande arbete. Däckåtervinning erbjuder många överraskningar och oväntade möjligheter och är på många sätt en guldgruva för innovation.

För att se något från ett annat håll behöver även kunskap tilldelas utifrån ett nytt perspektiv, och ibland även flera.

Därför arbetar Svensk Däckåtervinning med såväl nya fakta, med emotioner, med spårbarhet, med innovation och med gestaltning. Det handlar om kunskapsspridning och att hitta nya perspektiv.

Svensk Däckåtervinning har utvecklat en kunskap-, och innovationsportfölj med olika plattformar, som var och en fokuserar på olika aspekter av däckåtervinning för att täcka olika delar av ämnet. Allt från att man känner sig bekväm och trygg med att använda materialet till att inspireras, vara nyfiken och kreativ. Svensk Däckåtervinning kan ses som den huvudsakliga enheten tillsammans med kompletterande egna plattformar.

På följande sidor finner du beskrivningar av de fyra plattformarna; Rubber Hall, ELTRP, CERUB och Bon Orbit.

Rubber Hall

Image-, och inspirationsplattform

Runt om i världen används återvunnet däckgummi inom design och som konstruktionsmaterial, men i det stora hela är det ett fortsatt okänt återvinningsmaterial. För att visa exempel på vad materialet kan användas inom skapades image-, och inspirationsplattformen Rubber Hall. En plattform som samlar designers som till varierad grad integrerat den återvunna däckråvaran i sin design. Rubber Hall visar upp en variation av färdiga produkter, tillverkade av detta mångsidiga material, inom områden såsom samhälle, arkitektur, inredning och mode. Det är en plats som bjuder in till inspiration, att vara kreativ och ta del av materialet utifrån nya perspektiv. Plattformen gör det också möjligt att lyfta att många av materialets användningsområden återspeglas i vår vardag på ett mer naturligt sätt än vad som är känt.

www.rubberhall.com

Instagram, @rubberhall

Pinterest, @rubberhall_

LinkedIn, @Rubber Hall

Showroom

På ett antal platser runt om i Sverige finns Rubber Hall i fysiskt format som showroom tillgänglig och öppen att ta del av för den som vill. Här visas både råvara, materialprover och färdiga produkter. Kontakta gärna media@sdab.se för att boka ett besök.

Bilder

Sko, Hugs & Co

Stol, Slash Objects

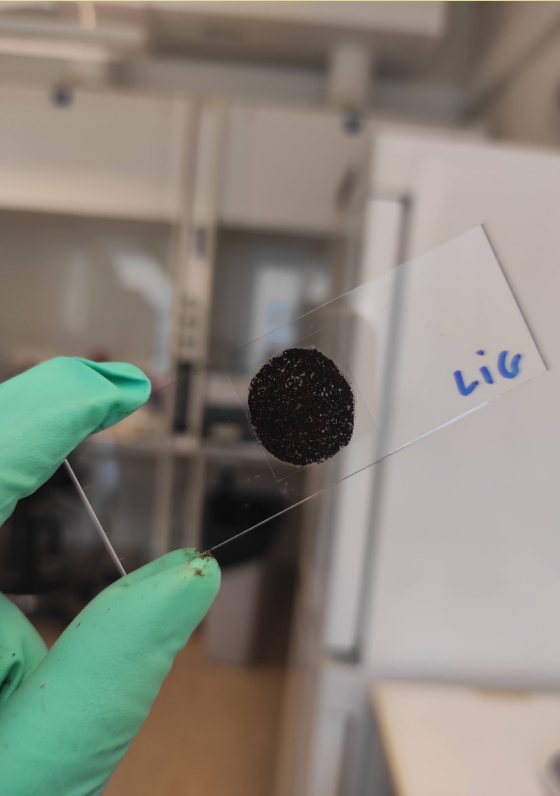
Husfasad, Bruns Architecture

3D-printad pall, True North

Gummibetong, True North

Bänk, CAN

Förberedelse av prover av asfaltbinder innehållande lignin för observation med optiskt mikroskop.

En blandning av gummi-granulat som ingår i proverna.

Tillsats av pigment i blandningen för att färga matrisen av materialet.

ELTRP

Forskningsportal om återvunnet däckgummi

Återvunnet däckgummi är ett material som kantas av uppfattningar och frågor om såväl innehåll som nytta. Det är något som branschen och Svensk Däckåtervinning regelbundet hanterar. Inte allt för sällan har det visat sig att uppfattningar ofta grundar sig av saknad av information och kunskap, samtidigt som det inte heller har funnits en given kunskapskälla med tillgänglig information om materialet. Återvunnet däckgummi är nämligen ett välstuderat material men för möjligheten att utbilda och sprida kunskap om materialet har ett behov av en central forskningsportal vuxit fram.

Svensk Däckåtervinning har med stöd från internationella organisationer inom däckåtervinning implementerat ELTRP (End-of-Life Tyre Research Portal), världens första internationella forskningsportal för återvunnet däckgummi. ELTRP är samhällsstödjande och öppen för alla från akademiker, myndigheter, kommuner och lagstiftare till innovatörer, entreprenörer, privatpersoner och media. Forskningsportalen underhålls av Svensk Däckåtervinning i samarbete med en hållbarhetsexpert som hanterar inkomna rapporter och efter granskning gör dem sökbara i systemet.

Har du rapporter och artiklar om materialet som du vill bidra med? ELTRP välkomnar gärna relevant forskning som kan bidra till att utveckla portalen. Vänligen skicka till info@eltrp.org.

www.eltrp.org

Bild: iStock

CERUB

Hållbarhetsmärkning för återvunnet däckgummi

2019 lanserades världens första hållbarhetsmärkning för återvunnet däckgummi, CERUB (Circular Economy Rubber). Ett spårbarhetssystem och en kvalitetstämpling för en ansvarsfull återvinningsprocess specifikt för återvunnet däckgummi. Hållbarhetsmärkningen är unik i återvinningsvärlden och är ett verktyg i arbetet att höja värdet av materialet och materialåtervinningen. CERUB-märkningen tillämpas när däckets förädlats ner till klipp och granulat, men det finns intresse att använda märkningen redan på nytillverkade däck.

CERUB samlar däcktillverkare, återvinningsföretag, producentansvarsorganisationer, materialåterförsäljare, produkt och tjänsteleverantörer för en trygg och säker cirkulär ekonomi. Märkningen är ett stöd till att underlätta användning av återvunnet däckmaterial och säkra att hela återvinningskedjan lever upp till högsta standard vad gäller hälsa och miljö. CERUB utgör dessutom stommen och ett underlag för att uppfylla så kallade End-of-waste kriterier. När ett däck klassats som uttjänt blir det avfall och för att kunna använda materialet som ett nytt råmaterial behöver man gå igenom denna formella End-of-waste process, och då behöver man samtidigt kunna visa på spårbarhet, innehåll och dokumentation, vilket CERUB-märkningen gör. CERUB är ett initiativ av de fyra producentansvarsorganisationerna i Sverige, Finland, Norge och Nederländerna med ambitionen att tillämpas i flera länder världen över.

www.cerub.org

Bon Orbit

Råvaruleverantör

Bon Orbit är en råvaruleverantör och dotterbolag till Svensk Däckåtervinning, lever nära kundernas verksamhet och vill bidra till deras värdeskapande. Material sorteras ut, anpassas och testas utifrån de egenskaper som kunder efterfrågar. Däck är nämligen inte bara däck, utan beroende på vilket däck det är och vilken del av däckets man utgår från kan man få ut olika material och olika egenskaper. Det är det som på många sätt också gör däckgummit unikt, ett material som passar perfekt för **Repurposed Performance**. En specialiserad råvaruleverantör som tar fram unika gummifraktioner med önskade egenskaper för specifik användning.

Materialen gummi, stål och textil som Bon Orbit marknadsför har egenskaper och kvaliteter med möjlighet att förhöja funktionaliteten och prestandan i en viss tillämpning. Det kan vara att integrera materialet i allt från vardagsprodukter, funktionella ytor till konstruktionsmaterial. Bon Orbit levererar ett redan existerande material som en ny råvara, vilket både ger samma hållbara funktion som andra material samtidigt som det hjälper planeten att balansera det nuvarande överuttaget av nya material.

www.bonorbit.com

Kommer hösten 2024

Bild: Stål, används som strukturförstärkning i däck, True North.

Spåkulan framåt

Vad kommer att hända de kommande 30 åren för Sveriges däckåtervinning? "Det får tiden utvisa" är ett svar, ett annat står författaren Neil Gaiman för;

"Jag kan inte förutse vad som kommer att hända, men jag vet att det kommer att bli intressant"

- **Däcket kommer att utvecklas och omfatta nya material och ny design.** Vad innebär det? Jo, att det kommer bli fler olika processer för återvinning om man ska hålla isär olika material.
- Krav från producenterna kommer att bli mer individuellt då olika tillverkare kan vilja få tillbaka just sina däck för regummering, print av ytterligare mönsterdjup eller materialåtervinning samt att producenter kan vilja styra till vilken återvinning deras volym däck, eller deras egna däck, ska gå.
- **Krav på spårbarhet och dokumentation?** Det är också något som kommer att öka för användning av det återvunna materialet, liksom miljökraven. Samtidigt kommer samhället genom lagstiftning eller via offentlig upphandling m.m. att kräva att nya produkter innehåller en större andel återvunnet material.
- **Kommer efterfrågan på återvunnet att öka?** Efterfrågan kommer att drivas av dels dessa krav, men även av att kemiska återvinningsprocesser utvecklas alltmer, t ex pyrolys. Det kemiska innehållet i däck kommer att utvecklas och ämnen som kan vara problematiska fasas ut.
- **Framgångsfaktorer?** Till framgångsfaktorerna för framtidens däckåtervinning hör möjligheterna att identifiera, sortera och återvinna olika delar av däck utifrån de olika materialinnehållen.

Bildkonst: Agnes Widbom, Konstnär

50 % återvunnet granulatpulver, körsbärskärnskol och vatten.

- **Hur kommer avtal, ägarskap och profilering att se ut?** Förmågan att erbjuda långsiktighet i avtalsrelationer kommer att vara avgörande för investeringsvilja i nya processer. Ägarskap av däckråvaran blir därför en nyckel: från insamling till utleverans till en kund som vill använda det återvunna materialet. Förmågan att identifiera och marknadsföra mot kundernas behov av värdeskapande kommer att vara en nyckelkunskap. Och profileringen som ny råvara (gummi, stål, textil) blir dominerande framför att föra fram att man insamlat uttjänta däck.
- **Kommer samarbete att utvecklas?** Små länder och regioner kommer att samarbeta mera för att kunna erbjuda kunderna rätt volym, av rätt mix av däck, under rätt tidsperiod. Samarbete med däcktillverkarna kommer att fördjupas för att optimera materialkunskap och processer mm. Den återvunna däckråvaran kommer att bidra positivt och kompensera för negativ miljöpåverkan från däckets värdekedja från rågummi till tillverkning, användning och uttjänthet.
- **Däckåtervinningen kommer att vara en viktig kugge i landets beredskap för kris och krig** eftersom vi inte har någon egen tillverkning av däck i landet. Löpande inventering av behov och tillgång på däck till nyckelfordon är en naturlig del av verksamheten.

Resonemanget ovan har utvecklats av ledningsgruppen i Svensk Däckåtervinning. Om det är rätt eller fel, det vet vi inte. Men att hjulet som däck, som på många sätt är en av mänsklighetens mest betydelsefulla uppfinning kommer att förnya sin position som en cirkulär förutsättning för det moderna samhället, är vi rätt säkra på. Likväl som Gaiman påpekar, kan vi inte förutsäga framtiden, men att det kommer bli intressant att se hur den utvecklas, det kommer det.

Svensk Däckåtervinning är redo och bjuder in till denna resa!

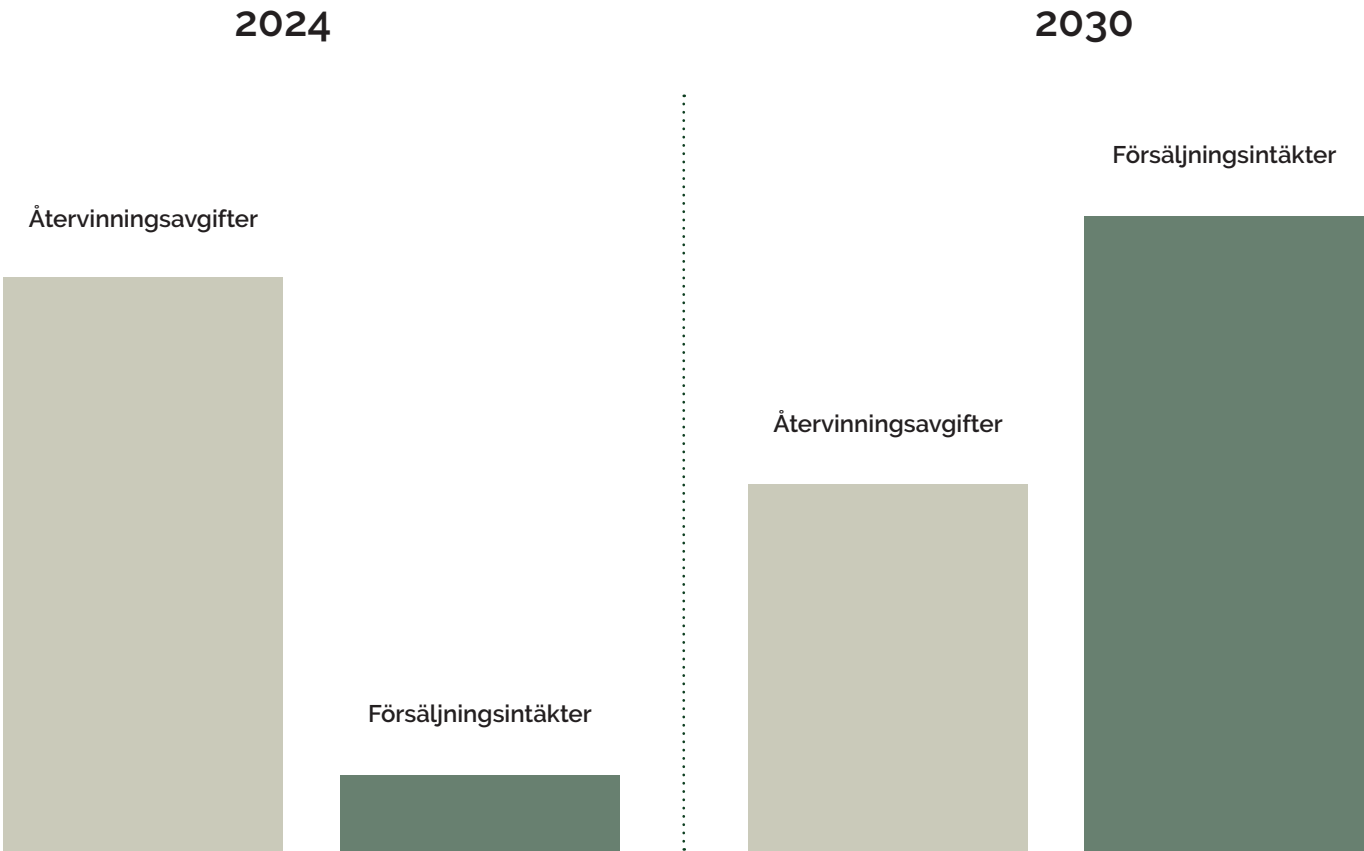
Svensk Däckåtervinning 2030

Vi spanner bågen! Vårt mål är att bidra till ett positivare miljöavtryck och till en mer balanserad ekonomi för däckåtervinningen inom fem år.

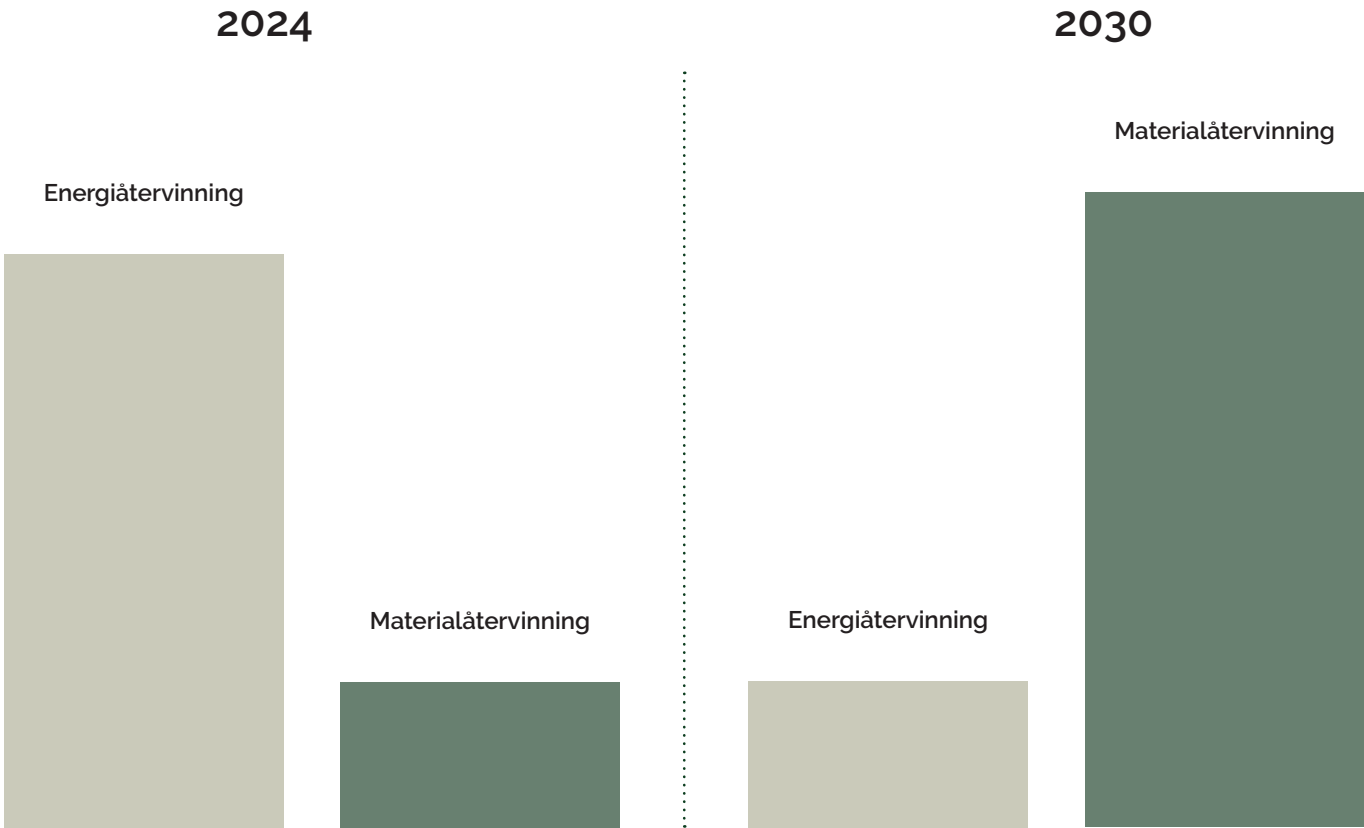
Genom ökat värdeskapande för de kunder som använder vårt återvunna material kommer värdet på materialet att öka. Samtidigt tillämpar vi de modeller för god återvinning som presenteras i

Vitboken för hållbarhet. Målet är därmed att bidra till att minska den totala miljöpåverkan under däckets hela livscykel från råvara, via tillverkning och användning, och på sikt röra oss mot ett totalt positivt avtryck.

Ekonomiskt mål

Cirkularitetsmål

Återvinningsfakta

Svensk Däckåtervinning AB (SDAB) är godkänd producentansvarsorganisation för däck i enlighet med förordningen (2023:133) om producentansvar för däck. Svensk Däckåtervinning har sedan 1995 organiserat insamlingen och återvinningen av däck under producentansvaret. Insamlings- och återvinningssystemet finansieras genom återvinningsavgifter som importören betalar in i till Svensk Däckåtervinning. Svensk Däckåtervinning använder i sin tur återvinningsavgifterna till att finansiera en kostnadsfri hämtning och återvinning av uttjänta däck hos däckverkstäder och andra däckhanterare. Efter att importören betalat in återvinningsavgifter till Svensk Däckåtervinning tas dessa oftast ut av distributören som i sin tur lägger avgiften på konsumenten vilket innebär att konsumenten tar sitt miljöansvar genom att betala en återvinningsavgift vid köp av nya däck.

Mängden uttjänta däck som Svensk Däckåtervinnings underleverantörer samlade in för bolagets räkning under 2023 var 84 808 ton, att jämföra med 91 771 ton

2022. Den minskade mängden insamlade däck under året speglar den minskade däckförsäljningen under året, vilket i sin tur minskar mängden återlämnade uttjänta däck till hämtställen. 12 786 hämtningar utfördes under 2023. Antalet anslutna hämtningsställen uppgick den sista december 2023 till 4 702. Hämtningsställena utgörs framför allt av anslutna däckverkstäder och bilverkstäder, men omfattar även återvinningscentraler och en del andra aktörer som hanterar däck utan att ägna sig åt däckförsäljning.

Mängden uttjänta däck som återvanns 2023 var 80 566 ton, att jämföra med 100 761 ton 2022. 20 914 ton av den återvunna mängden däck 2023 utgjordes av lagrade däck som Svensk Däckåtervinnings tidigare huvudentreprenör hade kvar vid förra årsskiftet. Dessa däck gick nästan uteslutande till cementindustrin. Det totala lagret av insamlade uttjänta däck, bearbetade såväl som oarbetade, vid utgången av 2023 var knappt 22 800 ton.

Försäljning till olika återvinningsalternativ redovisas i detalj i nedanstående tabell (ton):

Återvinningskategori	2020	2021	2022	2023
Export hela däck	982	1040	689	349
Materialåtervinning sprängmattor	7290	8639	5978	3477
Materialåtervinning granulat	883	161	27	0
Övrig materialåtervinning	13608	11800	18418	12684
Energiutvinning	20427	18135	23210	22029
Energiutvinning cementindustrin	35053	29344	45473	35514
Materialersättning	6331	11233	6967	6514
Summa återvunnet	84574	80348	100761	80566

Kundkategorier

Svensk Däckåtervinning har under de senaste åren märkt ett stort intresse för sitt material från olika pyrolysaktörer. Pyrolys är en process där däckmaterialet under hög värme och utan syretillgång bryts ner i kimrök, olja, stål och gas. De resulterande beståndsdelarna kan i sig gå vidare både till energiutvinning respektive materialåtervinning. Svensk Däckåtervinning har ingått bindande leveransavtal avseende däckråvara till flera pyrolysaktörer samt har därtill också ingått avsiktsförbindelser om leverans till ytterligare aktörer. De första leveranserna har skett under 2023 och framgår när man bryter ned försäljningen av däckmaterial per typ av kund.

Försäljning fördelat per typ av kund 2023 finner du i nedanstående tabell: .

Kundkategori	Antal ton
Däckåterförsäljare	349
Sprängmattetillverkare	3477
Stålåtervinnare	1486
Pyrolysaktörer	1722
Värmeverk	20308
Cementindustri	46712
Bygg- och anläggningsindustri	6514
Summa	80566

Viktiga händelser 2023

KVARTAL 1

Från att tidigare anlitat en helhetsentreprenör med ansvar för den operativa hanteringen övergick Svensk Däckåtervinning till att i egen regi, tillsammans med regionala underleverantörer, koordinera Sveriges insamlings-, och återvinningssystem av uttjänta däck. I samband med den nya verksamheten utvecklades en skräddarsydd applikation för däckupphämtning, vilken togs i bruk samtidigt med övergången. Representanter från Svensk Däckåtervinning besökte även Automässan i Göteborg där bland annat den nya däckupphämtningsappen fick möjlighet att marknadsföras.

KVARTAL 2

Svensk Däckåtervinning var inbjudna att hålla ett föredrag om den återvunna däckråvaran och den nya satsningen på Nordic Expo Sustainability, som arrangerades på Älvsjömässan i Stockholm. Tillsammans med Kantar SIFO genomfördes en undersökning om däckåtervinning för att få bättre kännedom om allmänhetens kunskap om däckåtervinning och den återvunna däckråvaran. Under våren släppte Svensk Däckåtervinning traditionsenligt sin årsrapport, som det året hade temat "Däck och Innovation". Svensk Däckåtervinnings huvudanläggning fick också sitt miljötilstånd godkänt, vilket innebar att anläggningen togs i full drift. För andra året i rad nominerades Svensk Däckåtervinning till Recircle Awards i kategorin "Best EPR-scheme".

KVARTAL 3

Hösten inleddes med en invigning av huvudanläggningen i Linköping. Invigningen arrangerades under två dagar, en för internationella gäster och en för nationella. Östergötlands landshövding och kommunalråd för Linköpings kommun var på plats och höll tal under invigningen. I samband med invigningen presenterades också Bon Orbit, en råvaruleverantör och ett dotterbolag till Svensk Däckåtervinning. Under hösten utvecklades även det kreativa konceptet Art of Recycling, där Svensk Däckåtervinning bjuder in konstnärer, formgivare och kreatörer till att tolka däckåtervinning. Johanna Tham, illustratör, var den första som bjöds in och skapade sex olika skisser med olika tolkningar kopplat till däckåtervinning utifrån tre teman Cirkulär, Grafiskt och Landskap.

KVARTAL 4

Svensk Däckåtervinning blev inbjudna till Halifax, Kanada, för att presentera på ett branschevent arrangerat av TRAC (Tire and Rubber Association of Canada). Det var uppemot 200 besökare, och Svensk Däckåtervinnings presentation med temat "Nya perspektiv inom däckåtervinning" resulterade i många positiva reaktioner, utvecklat nätverk och nya samarbeten. Under denna period lanserades också världens första forskningsportal för återvunnet däckgummi, ELTRP (End-of-Life Tyre Research Portal), initierad av Svensk Däckåtervinning. Svensk Däckåtervinning nominerades till Återvinningsgalan i kategorin "Årets avfallhanterare". Återvinningsgalan är ett årligt event och arrangeras av tidningen Recycling. Sveriges Gummi Tekniska Förening (SGF) bjöd in Svensk Däckåtervinning till sitt årsmöte för att berätta om det nya konceptet, följt av ett besök på huvudanläggningen i Linköping. I oktober godkändes Svensk Däckåtervinning av Naturvårdsverket som fortsatt producentansvarsorganisation (PRO) under den nya förordningen om producentansvar för däck, vilken trädde i kraft den 1 januari 2024.

Kontakt

Vänligen hör av dig till Svensk Däckåtervinning oavsett om det handlar om däckupphämtning, materialets egenskaper eller däckåtervinning generellt. Vi finns till hands för att svara på alla sorters frågor om däckåtervinning, stort som smått.

Kundtjänst (däckupphämtning)

Tel: 08 50 23 90 20

Mejl: kundtjanst@sdab.se

Övriga frågor

Tel: 08 50 60 10 55

Mejl: info@sdab.se

Vill du köpa material?

Kontakta Peter Selemark, Försäljningsansvarig Bon Orbit

Tel: 070 552 86 36

Mejl: peter.selemark@sdab.se

Publicerat av:

Svensk Däckåtervinning
Box 124, 185 22 Vaxholm
Besök. Strandgatan 3
08-50 60 10 55
info@sdab.se
sdab.se

**Svensk
Däckåtervinning**

Om Svensk Däckåtervinning

Svensk Däckåtervinning AB (SDAB) är sedan 1994 ett icke vinstutdelande kretsloppsföretag som utifrån det lagstadgade producentansvaret för däck (2023:133) organiserar insamling och återvinning av de ca 90,000 ton däck som årligen tjänat ut i Sverige. För att lyckas med hållbar hantering av våra däck har vi, med start 2023, tillsammans med regionala samarbetspartners etablerat en unik och världsledande återvinningsorganisation i syfte att öka materialåtervinningen, skapa utrymme för nya användningsområden och höja värdet av den återvunna däckråvaran. I det arbetet vill Svensk Däckåtervinning bidra med kunskap och nyfikenhet om återvunnet däckgummi och utveckla en återvinningsorganisation som inspirerar till skapande och kreativitet. Läs mer på sdab.se